

***Buchbesprechung und eigene Empfehlungen
Παρουσίαση του βιβλίου και προσωπικές παρεμβάσεις
Γράφει ο Κώστας Καρράς***

Για πολύ καιρό, ο Georg Dengler από την Στουτγάρδη, άκουγε την ιστορία με τα δισεκατομμύρια για τη διάσωση της Ελλάδας. Δήλωσε ότι οι Έλληνες «γιόρτασαν» πάρα πολύ και εξαιτίας αυτής της διασπάθισης του χρήματος έχασαν την «ισορροπία», το «μέτρο». Στο μυαλό του, όμως, τριγυρούσαν άλλες λέξεις, έννοιες και πρόσωπα όπως δημοκρατία, φιλοσοφία, τραγωδία, Ολυμπιακοί Αγώνες, Πλάτωνας, Αριστοτέλης, Σωκράτης κ.α. Αυτός που έχει μεγαλώσει με τη μουσική του Μίκη Θεοδωράκη, χαιρέτιζε κάθε προσπάθεια ανακούφισης της Ελλάδας από την πλευρά της γερμανικής κυβέρνησης. Το έβλεπε κι ως ένα είδος ευχαριστίας για όλα όσα οι αρχαίοι Έλληνες έχουν δώσει στην ανθρωπότητα. Αλλά, όταν συνειδητοποίησε ότι οι Έλληνες δεν βελτιωνόταν αλλά χειροτέρευαν με κάθε δισεκατομμύριο που έπαιρναν, έμεινε έκπληκτος. Επίσης, δεν του άρεσε το γεγονός ότι τα ΜΜΕ ανέφεραν μόνο αρνητικά κι ότι ορισμένοι πολιτικοί μιλούσαν με πολύ άσχημα λόγια για τους Έλληνες. Το να μην κάνεις τίποτα σε μια τέτοια περίπτωση, δε γίνεται! Ο διάσημος ιδιωτικός ντετέκτιβ της Στουτγάρδης ήθελε να ξέρει ακριβώς τι είχε συμβεί.

Πρώτον, ήθελε να μάθει τι είναι το «χρήμα» και από πού προέρχεται αυτό. Αναρωτιέται επίσης για τα πολλά, τα πάρα πολλά χρήματα που κυκλοφορούν. Με τα χρήματα που κυκλοφορούν, μπορεί κανείς να αγοράσει τα υπάρχοντα αγαθά αυτής της γης 12 φορές. Αλλά, αν μπορεί να αγοράσει κάποιος όλα τα αγαθά με το 1/12 των χρημάτων που κυκλοφορούν, τότε τι γίνεται με τα υπόλοιπα 11/12 των χρημάτων; Μήπως αυτή η αφθονία των χρημάτων δεν έχει καμία αξία; Και το ελληνικό χρέος; Ανήκει στο πολύτιμο 1/12 ή στα άχρηστα 11/12; Ο ιδιωτικός ερευνητής Georg Dengler σύντομα συνειδητοποίησε ότι το οικονομικό μας μοντέλο είναι πολύ χασομικό. Επίσης, σκέφτηκε ότι και τα δισεκατομμύρια της Ελλάδας θα μπορούσαν να έχουν πάρει λάθος μονοπάτι...

Το λάθος μονοπάτι ξεκίνησε στις 6 Απριλίου 1941. Η γερμανική Wehrmacht μπήκε και καταπάτησε την Ελλάδα. Δέκα μέρες αργότερα, στις 17 Απριλίου, ο Hermann Josef Abs προσγειώθηκε στην Αθήνα και πήρε τον έλεγχο της μεγάλης ελληνικής τράπεζας. Αυτή ήταν η πρώτη χρηματική απάτη που διαπράχθηκε στην Ελλάδα. Η γερμανική κατοχή διήρκεσε μέχρι τον Αύγουστο του 1944. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου συνέβησαν πολλά άσχημα γεγονότα. Εκατοντάδες σφαγές και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Οι αντάρτες αντιστάθηκαν. Για κάθε Γερμανό που σκότωναν οι αντάρτες, οι Γερμανοί εξόντωναν ένα μεγάλο αριθμό αθώων ντόπιων. Το μέτρο ήταν ένας στους 100. Το 10% του ελληνικού πληθυσμού εξοντώθηκε. Και όταν η Wehrmacht άφησε τελικά την Ελλάδα, ολόκληρη η υποδομή της χώρας ήταν σε ερείπια.

Ο Georg Dengler δεν γνώριζε τίποτα απ' αυτά. Αν και έχει απολυτήριο λυκείου! Αν κι έχει σπουδάσει κι έχει εργαστεί στο LKA! Ήταν συγκλονισμένος και ανησυχούσε για το γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα. Πώς να καταλάβουμε το παρόν εάν δεν γνωρίζουμε το παρελθόν; Αναρωτιόταν. Πήγε στην Ελλάδα, στο Δίστομο και μίλησε με τους επιζώντες της σφαγής που είχαν κάνει εκεί οι SS στις 10 Ιουνίου του 1944. Έκανε κάτι, που εκτός από τον πρώην ομοσπονδιακό πρόεδρο Gauck, δεν το έκανε άλλος εκπρόσωπος της Ομοσπονδιακής

Δημοκρατίας της Γερμανίας. Ο Georg Dengler ζήτησε συγγνώμη, ως απλός Γερμανός πολίτης, από τους απλούς Έλληνες πολίτες για τις πράξεις των γονέων και των παππούδων του.

Μετά τον πόλεμο, συζητήθηκαν τα ζητήματα επανορθώσεων και αποζημίωσης μεταξύ των νικηφόρων δυνάμεων. Η ζημία εκτιμήθηκε σε 476 εκατομμύρια δολάρια. Κατά τη διάσκεψη του Λονδίνου το 1953, ο Hermann Josef Abs κατόρθωσε να διευθετήσει τα έξοδα αποζημίωσης μόνο μετά την επανένωση των δύο γερμανικών κρατών σε μια ειρηνευτική συνθήκη. Ad Calendas Graecas, λοιπόν. Αυτή είναι η δεύτερη χρηματική απάτη, λέει ο ντετέκτιβ της Στουτγάρδης.

Τα αποτελέσματα της διάσκεψης του Λονδίνου ήταν πολύ θετικά για την ηττημένη Γερμανία. Τα χρέη μειώθηκαν στο ελάχιστο, επιτρέποντας έτσι την ανασυγκρότηση της Γερμανίας. Κατάφερε ακόμη και ένα οικονομικό θαύμα. Χρειάστηκε εργαζόμενους και τους πήρε από τις πρώην κατεχόμενες χώρες συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας.

Στα τέλη της δεκαετίας του '50, οι ιατρικές επιτροπές ήρθαν στην Ελλάδα και εξέτασαν τους πρόθυμους νέους Έλληνες, οι οποίοι επρόκειτο να σταλούν στη Γερμανία για ένα χρόνο ως «φιλοξενούμενοι εργάτες». Ένα ανθρώπινο κεφάλαιο που συνέβαλε πολύ στο "οικονομικό θαύμα". Οικονομικά η Ελλάδα ήταν πάρα πολύ αδύναμη μετά τη γερμανική κατοχή και τον εμφύλιο που ακολούθησε. Ο Παναγιώτης Γιακτζίδης, ένας από τους πρώτους μετανάστες, στη βιογραφία του "Ανασκόπηση της ζωής μου", περιγράφει την οικονομική κατάσταση της Ελλάδας στην μεταπολεμική περίοδο 1945-1960. Υπήρχε μεγάλη φτώχεια. Και η μετανάστευση ήταν για αυτόν «ευλογία Θεού». Πώς θα ήταν στην Ελλάδα εκείνη την εποχή, αν η Βέρμαχτ δεν είχε εισβάλει το 1941, είναι ένα υποθετικό ερώτημα για το οποίο πολλά έχουν ήδη γραφτεί.

Οι πρώτοι «φιλοξενούμενοι εργάτες» ήταν, παρά τη δύσκολη οικονομική κατάσταση, πολύ δύσπιστοι και ελάχιστα χαρούμενοι σχετικά με τη μετανάστευση στη Γερμανία. Οι αναμνήσεις του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου ήταν ακόμα ζωντανές. "Οι Γερμανοί δεν μπορούν να μιλήσουν σωστά", μου έλεγε η γιαγιά μου, ελπίζοντας να αποτρέψει το ταξίδι μου στη Γερμανία. Αλλά όλα ήρθαν πολύ διαφορετικά. Τους "φιλοξενούμενους" τους υποδέχτηκαν οι Γερμανοί με φιλικό τρόπο. «Αυτοί οι Γερμανοί δεν έχουν καμιά σχέση με αυτούς που ήταν στην Ελλάδα» σκεφτόταν πολλοί από εμάς. Οι φιλίες που αναπτύχθηκαν μεταξύ των Γερμανών και των Ελλήνων, και οι ετήσιες διακοπές μας στην Ελλάδα μετέφεραν τις θετικές μας εμπειρίες με τους "άλλους" Γερμανούς. Το όνομα Γερμανία έχει γίνει κοινωνικά αποδεκτό και πάλι στην Ελλάδα. Η άλλη Γερμανία έφτασε στην Ελλάδα.

Η 7χρονη δικτατορία στην Ελλάδα σφράγισε τελικά τη φιλία μεταξύ Γερμανών και Ελλήνων. Η γενιά του '68 στήριξε τον ελληνικό αγώνα για ελευθερία. Εκείνη την εποχή, το όνομα της Ελλάδας ήταν πολύ θετικά κατοχυρωμένο στη Γερμανία. Είχε έρθει η ώρα να αφήσουμε το παρελθόν πίσω και να κοιτάξουμε μπροστά.

Με την καλοπροαίρετη υποστήριξη της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, η Ελλάδα συμπεριλήφθηκε στην ΕΟΚ (1981). Και όταν το τείχος έπεσε τον Οκτώβριο του 1989, μαζί με τους Γερμανούς γιόρτασαν και όλοι οι Έλληνες.

Τα δύο γερμανικά κράτη ενώθηκαν. Η ειρηνευτική συνθήκη μετονομάστηκε σε "2+4-Συνθήκη". Η Ελλάδα για πρώτη φορά "εξαπατήθηκε" από ένα ενοποιημένο δημοκρατικό συνταγματικό κράτος της Γερμανίας. Αυτό είναι ντροπή, σημειώνει ο σπουδαίος αστυνομικός της Στουτγάρδης. Αυτή ήταν η αρχή μιας νέας δυσπιστίας. Ξαφνικά, οι άνθρωποι μιλούσαν ξανά για τη γερμανική κατοχή και τις συνέπειές της. Οι επιζώντες των σφαγών, κυρίως ο Αργύρης από το Δίστομο, αγωνίστηκαν για την αναγνώριση των σφαγών ως εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Το βιβλίο του Mark Mazower "Η Ελλάδα υπό Χίτλερ" δημοσιεύθηκε το 1993 στα αγγλικά. Κι όλο και περισσότερα βιβλία που ασχολούνται με τηλληνογερμανική σχέση δημοσιεύονταν. Το παρελθόν ήταν και πάλι παρόν. Και μέσα σ' αυτήν την ιστορική αναθεώρηση, ξεκίνησε η προετοιμασία προσχώρησης της Ελλάδας στην Ευρωζώνη που τελικά ολοκληρώθηκε το 2001.

Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη πέρασε σχεδόν σιωπηλά στο παρασκήνιο. Και πάλι οι Έλληνες πίστευαν ότι η κυβέρνηση Schröder είχε προχωρήσει σε κάποιου είδους αποκατάσταση. Η συντριπτική πλειονότητα των Ελλήνων ήταν πολύ ευχαριστημένοι με την ένταξη. Το επίκεντρο ήταν τώρα η φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα. Το γεγονός ότι η Ελλάδα, με την επιδέξια τακτική του Γερμανού προπονητή Otto Rehhagel, κέρδισε τον ευρωπαϊκό τίτλο στο ποδόσφαιρο, είχε ισχυρό θετικό αποτέλεσμα στιςλληνογερμανικές σχέσεις. Πολλοί Γερμανοί είχαν γιορτάσει μαζί με τους Έλληνες. Η απάτη που έγινε με

την συνθήκη «2+4» δεν απασχολούσε πλέον το ελληνικό κοινό. Μια νέα προσπάθεια εξομάλυνσης των ελληνογερμανικών σχέσεων είχε ήδη αρχίσει. Η κρίση με τη Lehman Brothers (2008) αντέστρεψε εντελώς αυτή τη νέα ελληνογερμανική άνοιξη.

Ο Γκέοργκ Ντάνγκλερ αμφισβήτησε την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη και διεξήγαγε λεπτομερείς έρευνες. Σημείωσε ότι η Ελλάδα δεν εκπλήρωσε τα κριτήρια του Μάαστριχτ και δικαίως η αίτηση της Ελλάδας στη σύνοδο κορυφής της ΕΕ στις 2 Μαΐου 1998 απορρίφθηκε. Ο τότε Γερμανός υπουργός Οικονομικών Theo Waigel, γνώριζε τα ελληνικά οικονομικά στοιχεία. Η γερμανική και η γαλλική βιομηχανία, ωστόσο, δεν συμφώνησαν με την απόφαση αυτή. Πάνω απ' όλα, οι αυτοκινητοβιομηχανίες, οι φαρμακευτικές, οι αμυντικές βιομηχανίες και οι βιομηχανίες τροφίμων δεν ήθελαν τα προϊόντα εξαγωγής τους να πληρώνονται σε δραχμές. Ίσως ο πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία και η απαραίτητη χρήση του λιμανιού της Θεσσαλονίκης να έπαιξαν σημαντικό ρόλο. Σε κάθε περίπτωση, η πίεση της βιομηχανίας που ήθελε την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωζώνη ήταν τεράστια. Το φθινόπωρο του 1998, καταψηφίστηκε η κυβέρνηση Kohl και η νέα κυβέρνηση Schröder υπέκυψε στην πίεση των Βιομηχάνων. Η Ελλάδα έπρεπε κάπως να λύσει το πρόβλημα του ελλείμματος του προϋπολογισμού.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα, με τη βοήθεια της Golden-Sachs, το έλλειμμα της ελληνικής κυβέρνησης μειώθηκε στο μισό. Η Golden-Sachs και άλλες δύο μεγάλες επενδυτικές τράπεζες παρείχαν στο ελληνικό δημόσιο δάνεια με «αθέτηση κινδύνου». Αυτό μείωσε το έλλειμμα. Τότε, τα δάνεια αυτά ήταν νόμιμα. Μόνο από τον Ιούνιο του 2007, αυτή η δόλια πρακτική των επενδυτικών τραπεζών, από νομικής απόψεως της ΕΕ, κηρύχθηκε παράνομη. Με άλλα λόγια: Η ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη ήταν πράγματι μια «νόμιμη» απάτη, η οποία συμφωνήθηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στις 24.02.10 ανέφερε η εφημερίδα «Handelsblatt»: Ο τότε επικεφαλής του γραφείου του Λονδίνου Golden-Sachs, Corrigan, παραδέχθηκε ότι έχουν προσφέρει αυτές τις υπηρεσίες στην Ελλάδα. Ωστόσο, η εποπτική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχε ήδη ενημερωθεί κατά την προετοιμασία αυτής της επιχείρησης και την υποστήριξε με ευνοϊκό τρόπο.

Και η ιστορία των «ελληνικών στατιστικών» είναι ένας «τρωικός» μύθος που χρησιμοποιείται ευρέως από τα ΜΜΕ και έχει καταστρέψει την Ελλάδα με δύο τρόπους. Πρώτον, επειδή η χώρα εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ, αν και δεν ήταν ακόμη ανταγωνιστική και, δεύτερον, επειδή ο όρος «greek statistics» στιγματίσει την Ελλάδα και έκτοτε κάθε αλλοιωμένη στατιστική συνδέεται αρνητικά με την Ελλάδα. Κάτι τέτοιο δεν ξεχνιέται ποτέ. Μόνο ο Theo Waigel, ο οποίος ισχυριζόταν σθεναρά σε κάθε ομιλία ότι «οι Έλληνες μας κοροΐδεψαν και μας εξαπάτησαν» και δέχονταν πολλά χειροκροτήματα, θα μπορούσε να περιορίσει την ζημιά. Απλά, πρέπει να ζητήσει συγγνώμη σε ένα από τα επόμενα talk shows. Προσωπικά, πιστεύω πως μπορεί να το κάνει. Όταν τον ρώτησα πριν από 6 χρόνια, να μου διευκρινίσει τότε εγώ, ο Έλληνας, του είπα ψέματα και τον πρόδωσα, απάντησε στην επιστολή μου λέγοντάς μου ότι δε μιλούσε πλέον για τους Έλληνες, ως μεμονωμένα άτομα, αλλά για τις ελληνικές κυβερνήσεις. Και αυτή είναι μια μεγάλη διαφορά. Δυστυχώς, όμως, μίλησε ξανά σε μια μεταγενέστερη ομιλία για τους «Έλληνες». Εννοούσε μόνο τις ελληνικές κυβερνήσεις, αλλά η εμπλοκή όλων των Ελλήνων ήταν πιο έντονη. Αλλά αυτό είναι ένα κοινό πρόβλημα γλώσσας. Πολλοί από μας λένε «οι Γερμανοί» και εννοούν μόνο τους Ναζί.

Όμως ο Theo Waigel εξακολουθεί να μην έχει δίκιο όταν κατηγορεί μόνο τις ελληνικές κυβερνήσεις. Η Ελλάδα έπρεπε να μπει στην ευρωζώνη επειδή οι ηγέτες των επιχειρήσεων της Ευρώπης το ήθελαν. Τέρμα. Αυτό είναι δύσκολο για έναν υπουργό Οικονομικών να το παραδεχτεί, αλλά όχι για τον ερευνητή της Στουτγάρδης, τον Georg Dengler και ούτε για την διευθύντρια του "θεάτρου-tri-bühne" Edith Koerber, η οποία ζήτησε συγγνώμη κατά την εμφάνισή της στην ελληνική τηλεόραση για τη συμπεριφορά της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Φυσικά το ίδιο ισχύει και για τις χιλιάδες των πολιτών της Στουτγάρδης οι οποίοι κατέβηκαν στους δρόμους με το σύνθημα "Είμαστε όλοι Έλληνες", διεκδικώντας μια δίκαιη Ευρώπη για όλους.

«Οι Άσεμνοι». Ο Έλληνας ποιητής Αριστοφάνης στο τελευταίο του έργο «Πλούτος» (408 π.Χ.) ασχολήθηκε με το θέμα της άδικης διανομής της περιουσίας. Ο πρωταγωνιστής σημείωσε ότι οι αξιολύπητοι Αθηναίοι ήταν φτωχοί, ενώ οι άσεμνοι ήταν πλούσιοι.

Σήμερα, δύομισι χιλιάδες χρόνια αργότερα, αυτή η διαπίστωση του Αριστοφάνη εξακολουθεί να είναι σε ισχύ. Σύμφωνα με την εφημερίδα «DIE ZEIT», οι «άσεμνοι» σημερινοί άνθρωποι, οι διαχειριστές των hedge funds, συναντήθηκαν στις 8 Φεβρουαρίου 2010 για ένα «δείπνο ιδεών» στη Νέα Υόρκη και αποφάσισαν τον «πόλεμο» ενάντια στο ευρώ. Το ευρώ λοιπόν ήταν ο στόχος. Δεν ήταν η Ελλάδα. Ο επικεφαλής του αμοιβαίου κεφαλαίου, John Taylor, δήλωσε: «Η Ευρώπη είναι νεκρή». Και συνέχισε. «Αντίο ευρώ, γεια

δραχμή, πεσέτα, λίρα και άλλα!».

Βεβαίως ξεκινήσανε τον «πόλεμο» με τον πιο αδύναμο κρίκο στην Ευρωζώνη. Φυσικά, όλα έγιναν για να φανεί ότι η Ελλάδα προκάλεσε τον πόλεμο του ευρώ με τους «διεφθαρμένους και απρόθυμους να δουλέψουν» πολίτες της. Και τα γερμανικά μέσα ενημέρωσης, εκτός των σατιρικών εκπομπών, εξάπλωσαν αυτόν τον μύθο, ως αδιαμφισβήτητη αλήθεια, καθημερινά στον Τύπο και δεκάδες φορές την ημέρα στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση. Και πώς αντέδρασαν οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης και κυρίως η γερμανική κυβέρνηση; Κατά αρχάς στράφηκαν σε συγκεκριμένες εσωτερικές αιτίες του κράτους που αποδυνάμωσαν την ελληνική οικονομία και δεν ενδιαφέρθηκαν καθόλου για το πραγματικό πρόβλημα, δηλαδή τους κερδοσκόπους, τα «αρπακτικά» του πλούτου. Μόλις τη νύχτα της 9^{ης} προς 10^{ης} Μαΐου του 2010, η ευρωπαϊκή «ηγεσία» αποδέχτηκε επίσημα πια ότι δεν πρόκειται για κρίση στην Ελλάδα, αλλά για κρίση στο ευρώ. Ως αποτέλεσμα, οι υπουργοί οικονομικών της ευρωζώνης ανακοίνωσαν εγγύηση ύψους 750 δισεκατομμυρίων ευρώ στους υπαίτιους της κρίσης του ευρώ και της τραπεζικής κρίσης, την αρχή μιας κοινής αντίστασης.

Από τότε, πολλά δισεκατομμύρια έπεσαν στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα μέσα ενημέρωσης. Αλλά γιατί η ζωή των Ελλήνων χειροτέρευε κάθε φορά που παραδίδονταν τα δισεκατομμύρια; Από την Στουτγάρδη ο Georg Dengler ήθελε να ρίξει φως σ' αυτό το παράδοξο. Τα αποτελέσματα των ερευνών του ήταν αποκαρδιωτικά για τα ελεύθερα και ανεξάρτητα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι γερμανικές και γαλλικές τράπεζες διασώθηκαν, αλλά όχι η Ελλάδα. Αυτός ο τρόπος μετάδοσης των ειδήσεων είναι ένα σκάνδαλο και οι Έλληνες, και ειδικά οι Έλληνες που ζουν στη Γερμανία, έχουν περάσει πολλά χρόνια ταλαιπωρίας. Ο Βόλφγκανγκ Σόρλαου προσπάθησε να αποδείξει ότι τα πράγματα είναι διαφορετικά με το εγκληματικό μυθιστόρημά του «Το μεγάλο σχέδιο». Και το πέτυχε πολύ καλά. Μάλιστα καθυστέρησε τη δημοσίευση του βιβλίου, επειδή ήθελε να λάβει υπόψη του το κοινό ελληνογερμανικό παρελθόν στο μυθιστόρημά του.

Αυτό το κοινό παρελθόν πρέπει, επίσης, να επεξεργαστεί από κοινού. Γιατί ο άνθρωπος γίνεται θηρίο στον πόλεμο; Γιατί σκοτώνει αθώα παιδιά; Από την άλλη πλευρά, από πού αντλεί τη δύναμη να μην εκτελέσει μια εντολή, θυσιάζοντας ακόμη και τη ζωή του; Γιατί οι Έλληνες μαζί με τους Γερμανούς πολεμούσαν Έλληνες; Γιατί η αγάπη για τον άνθρωπο θυσιάζεται για χάρη των χρημάτων; Ο Georg Dengler βρίσκεται αντιμέτωπος με όλα αυτά τα ερωτήματα και θα ήταν ευτυχής, εάν οι Έλληνες και οι Γερμανοί έβρισκαν τις απαντήσεις μαζί.

Μέσω της σύζευξης παρελθόντος και παρόντος, το μυθιστόρημα βάζει τα θεμέλια για την οικοδόμηση μιας νέας ελληνογερμανικής φιλίας. Θα μπορούσε, για παράδειγμα, να σχεδιαστεί ένα "μικρό σχέδιο" για τη Στουτγάρδη και να δημιουργηθεί το «Ίδρυμα Georg Dengler». Επιθυμία του συγγραφέα θα ήταν σίγουρα να προσπαθήσουμε να συνειδητοποιήσουμε και να πορευτούμε με τις ιδέες και τους στόχους της πρωταγωνίστριας Annas Hartmann.

Αλλά μπορούμε πολύ απλά να ξεκινήσουμε διαβάζοντας το βιβλίο και συζητώντας για αυτό και για τα περιεχόμενά του με όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους. Η Ένωση Ελλήνων Επιστημόνων (ΕΕΕ.ΒΒ) σχεδιάζει μια εκδήλωση συζήτησης. Ο συγγραφέας Wolfgang Schorlau θα βρίσκεται εκεί. Μια τέτοια συζήτηση γίνεται ακόμη πιο αποτελεσματική, όταν οι συμμετέχοντες θα έχουν διαβάσει προηγουμένως το βιβλίο.

Δρ. Κωνσταντίνος Καρράς

(ΕΕΕ.ΒΒ-Πρόεδρος)

Το βιβλίο "Το Μεγάλο Σχέδιο" είναι απαραίτητο για κάθε Έλληνα αλλά όχι μόνο για τους Έλληνες. Δεν είναι αρκετό αυτό. Αυτό το μυθιστόρημα με τα τόσα ιστορικά και σύγχρονα γεγονότα πρέπει, επίσης, να διαβαστεί από τους Γερμανούς φίλους μας και ιδιαίτερα από τους γνωστούς Ελληνο-σκεπτικιστές. Πολλοί συγγραφείς ασχολήθηκαν με τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και τις συνέπειές του. Άλλοι τόσοι με την οικονομική κρίση. Ο Wolfgang Schorlau έχει συνδέσει και τα δύο μιας και αυτά τα θέματα είναι αλληλένδετα. Το βιβλίο θα αποτελέσει την απαρχή μιας νέας ελληνογερμανικής προσέγγισης. Και η πιθανότητα το όνομα της Ελλάδας να ακούγεται θετικά στο γερμανικό κοινό, όπως συνέβη στη δεκαετία του '60 και του '70, είναι μεγάλη. Ναι, χάρη στον Georg Dengler, οι πιθανότητες είναι όντως πολύ μεγάλες.